

COLLEGETOUR HANDBOEK

VOOR SAMENWERKEN TUSSEN
SCHOLEN EN BEDRIJVEN

MET PRAKTISCHE TIPS EN
EEN HANDIG STAPPENPLAN
VOOR EN DOOR DOCENTEN

BÈTAPARTNERS

COLOFON

Auteur: Miranda Overbeek (Bètapartners)
Coördinatie: Marieke Wolthoff (PBT)
Eindredactie: Mélanie van den Haak (Texcellent)
Illustraties: Bart Groeneveld (Barttekentt)
Vormgeving: Bas van der Horst (BUREAUBAS)

Uitgave: Bètapartners en PBT, Amsterdam – februari 2019

Dankwoord: Grote dank gaat uit naar alle docenten die zich afgelopen jaren hebben ingezet voor de Colleetours, en in het bijzonder naar de 23 docenten die in december 2017 de Colleetour-enquête hebben ingevuld. Jullie input vormde een mooie basis voor dit Colleetourhandboek! Speciale dank aan Frederike Albrecht voor de input over de inbedding van Colleetours in de Loopbaanoriëntatie en -begeleiding. Ook veel dank aan iedereen die meegelezen en meegedacht heeft, in het bijzonder Lotte van den Berg, Monique Jhinnoe en Agnes Kemperman.

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING: OVER DE COLLEGETOURS EN DIT HANDBOEK	5
WAT LEVERT DE SAMENWERKING TUSSEN ONDERWIJS EN BEDRIJFSLEVEN OP?	6
COLLEGETOURS INBEDDEN IN HET PTA	7
STAPPENPLAN	8
STAP 0: COLLEGETOURS INBEDDEN EN EEN PLAN VAN AANPAK MAKEN	9
STAP 1: BEPALEN WELK BEDRIJF JE GAAT BENADEREN	10
STAP 2: MET HET BEDRIJF IN GESPREK	10
STAP 3: MET DOCENTEN UIT JE COLLEGETOURTEAM OVERLEGGEN OVER HET PROGRAMMA EN DE OPDRACHT	11
STAP 4: PROGRAMMA EN OPDRACHT DEFINITIEF MAKEN	11
STAP 5: DEELNAME VAN LEERLINGEN ORGANISEREN	12
STAP 6: PRAKTISCHE ZAKEN REGELEN	13
STAP 7: OP COLLEGETOUR	14
STAP 8: COMMUNICATIE NA AFLOOP VAN DE COLLEGETOUR	14
STAP 9: DE COLLEGETOUR EVALUEREN MET LEERLINGEN, BEDRIJF EN DOCENTEN	14
STAP 10: AFSPRAKEN MAKEN OVER EEN NIEUWE UITVOERING	14
ERIC SNELDERS: "EEN PRACHTIG INITIATIEF!"	15

DEFINITIES COLLEGETOUR

De term 'Collegetour' wordt in dit handboek in verschillende contexten gebruikt. Een overzicht van de mogelijke betekenissen:

- HET CONCEPT:**
Docenten van verschillende scholen werken samen om bedrijfsbezoeken voor hun leerlingen te organiseren.
- HET REGIONALE CONSORTIUM VAN DOCENTEN EN BEDRIJVEN:**
Bijvoorbeeld Collegetour Zaanstreek en Waterland, bestaande uit vier docenten/scholen en zeven bedrijven.
- HET BEDRIJFSBEZOEK/DE TOUR:**
Zaanstreek en Waterland heeft bijvoorbeeld acht Collegetours, ofwel acht activiteiten.

INLEIDING: OVER DE COLLEGETOURS EN DIT HANDBOEK

BÈTAPARTNERS IS EEN VAN DE REGIONALE VO-HO NETWERKEN IN NEDERLAND WAARIN SCHOLEN VOOR VOORTGEZET ONDERWIJS, HOGERONDERWIJNSINSTELLINGEN EN BEDRIJVEN SAMENWERKEN. BÈTAPARTNERS WIL LEERLINGEN TOERUSTEN VOOR HET MAKEN VAN EEN BEWUSTE STUDIEKEUZE OP BÈTAGEBIED. VIA INHOUDELIJKE ERVARINGEN EN INZICHTEN WILLEN WE HUN STUDIESUCCES VERGROTEN. OM DIT TE BEREIKEN ORGANISEREN WE ACTIVITEITEN VOOR ZOWEL DOCENTEN ALS LEERLINGEN. ÉÉN DAARVAN IS DE COLLEGETOURS.

WAT ZIJN COLLEGETOURS?

Samenwerking tussen diverse scholen en bedrijven in de regio. Daar draait het om in de Collegetours. Elke docent zoekt contact met één of meer bedrijven in de omgeving. Samen met dat bedrijf stelt hij of zij een interessant programma samen voor bovenbouwleerlingen van de deelnemende scholen. De Collegetours bestaan uit een presentatie en een actief deel bij een bedrijf, zoals een rondleiding of een vakinhoudelijke opdracht. Via de tours verdiepen zowel leerlingen als docenten hun kennis. Ze komen bovendien in aanraking met inspirerende mensen uit het bedrijfsleven.

Sinds 2015 zijn er vijf verschillende Collegetours ontwikkeld:

- Noordkop (gestart in 2015)
- Kennemerland (gestart in 2015)
- Havo Amsterdam (gestart in 2016)
- Zaanstreek en Waterland (gestart in 2017)
- Gooi- en Vechtstreek (gestart in 2017)

Per regio doen gemiddeld vier scholen en zeven bedrijven mee. De docenten ontwikkelen samen de Collegetours,

met ondersteuning van Bètapartners. Doordat de docenten contact hebben met de bedrijven, kunnen de tours optimaal afgestemd worden op de behoeften van de leerlingen. Zo blijft de hoeveelheid werk per school beperkt en krijgen de leerlingen de kans om diverse bedrijven te leren kennen, waar ze ook weer leerlingen van andere scholen ontmoeten.

WAAROM COLLEGETOURS?

"Leerlingen hebben letterlijk geen idee wat er zich allemaal buiten school afspeelt, en al helemaal niet wat voor bedrijven er allemaal zijn en wat die doen. Het is een gigantisch gat, dat met de Collegetour een klein beetje wordt gevuld," aldus Tomek van de Watering (natuurkundedocent op het Pieter Nieuwland College en deelnemer aan de Havo Amsterdam Collegetour).

Maar samenwerking tussen onderwijs en bedrijfsleven levert niet alleen veel op voor leerlingen. Het is ook waardevol voor docenten, scholen en bedrijven. Het volgende hoofdstuk gaat daar dieper op in.

OVER DIT HANDBOEK

Vier jaar ervaring van deelnemende docenten en van de organisatie vanuit Bètapartners. Dat is een stevige basis voor dit handboek. Het bevat een concreet stappenplan voor het organiseren van een Collegetour, met per stap veel tips voor een goede aanpak. Daarnaast laat het handboek zien wat de Collegetours kunnen opleveren voor leerlingen, docenten en bedrijven. Tot slot vind je handvatten voor het inbedden van de Collegetours binnen het Programma voor Toetsing en Afsluiting (PTA) van je school.

Dit handboek is speciaal geschreven voor docenten van Bètapartnersscholen die een Collegetour (willen) organiseren, maar andere scholen en instellingen kunnen het zeker ook gebruiken, als inspiratie voor bedrijfsbezoeken in hun eigen regio.

Veel plezier bij het lezen van dit handboek en het organiseren van jullie eigen Collegetours!

DE BIJLAGEN BIJ
DIT HANDBOEK
ZIJN TE VINDEN OP
BETAPARTNERS.NL/
COLLEGETOURS

WAT LEVERT DE SAMENWERKING TUSSEN ONDERWIJS EN BEDRIJFSLEVEN OP?

Wanneer onderwijs en bedrijfsleven samenwerken, heeft dat vele voordelen voor leerlingen, docenten, scholen en bedrijven. Een greep daaruit:

DIT LEVERT HET LEERLINGEN OP

- De maatschappij verandert snel. Met de hulp van bedrijven komen leerlingen erachter wat ze zouden moeten leren zodat ze klaar zijn voor de maatschappij van de toekomst.
- Leerlingen zien hoe kennis wordt toegepast in de praktijk, en hoe daar verschillende vakgebieden geïntegreerd worden. Zo verdiepen en verrijken ze hun kennis niet alleen, maar zien ze ook toepassingen van wat ze op school leren.
- Leerlingen worden uitgedaagd en gemotiveerd door een bedrijfsbezoek; de lesstof gaat meer leven.
- Een kijkje nemen bij een bedrijf overtuigt leerlingen dat ze meer kunnen met bètavakken dan alleen onderzoek verrichten. Zo doen ze inspiratie en motivatie op voor hun studie- en beroepskeuze (Loopbaanoriëntatie en -begeleiding, LOB).

DIT LEVERT HET DOCENTEN OP

- Samenwerken met bedrijven inspireert en professionaliseert docenten. Deelnemen aan een Collegetour zorgt voor (vakinhoudelijke) ontwikkeling, een netwerk buiten school en een beeld van de toepassing van vakkennis in bedrijven.

- Met die kennis kunnen docenten hun lespraktijk en LOB-activiteiten verrijken en leerlingen enthousiasmeren.
- Het bedrijfsleven biedt docenten een context, relevante voorbeelden bij de lesstof.
- De samenwerking met andere scholen zorgt voor concrete onderlinge uitwisseling over bijvoorbeeld studie- en profielkeuze, de lespraktijk en het enthousiasmeren van leerlingen.

DIT LEVERT HET SCHOLEN OP

Naast de voordelen voor leerlingen en docenten (zie hierboven) bieden Collegetours scholen ook:

- een volwaardige LOB-activiteit;
- professionalisering van zowel docenten als leerlingen: een mooie bijdrage aan de schoolontwikkeling;
- een verbinding tussen school en maatschappij;
- mogelijke langetermijncontacten met bedrijven, die zich in de toekomst ook kunnen ontwikkelen op andere vlakken.

DIT LEVERT HET BEDRIJVEN OP

- Bedrijven leveren door samen te werken met scholen een bijdrage aan het onderwijs en de maatschappij.
- Bedrijven kunnen leerlingen enthousiasmeren voor een bèta- of technische studie en carrière, en werven tegelijkertijd hun eigen potentiële stagiaires of werknemers van de toekomst.
- Bedrijven kunnen in de praktijk laten zien welke vaardigheden en kennis nodig zijn om er te komen werken.
- Bedrijven verrijken of actualiseren de lesstof op scholen voor voortgezet onderwijs met contexten uit de praktijk.
- Professionals van het bedrijf brengen hun liefde voor bètavakken en techniek over.
- Deze werknemers verrijken zelf ook hun kennis door het contact met de scholen: ze krijgen meer inzicht in het onderwijs.

COLLEGETOURS INBEDDEN IN HET PTA

Om de Collegetours tot een succes te maken, is draagvlak binnen de school nodig. De activiteit moet goed onder de aandacht komen van je collega docenten en de schoolleiding. Daarnaast moeten de tours in het Programma voor Toetsing en Afsluiting (PTA) van je school zijn ingebed. Daar zijn diverse manieren voor, omdat Collegetours zich zowel richten op de vakinhoud als de studiekeuze.

EEN PAAR VOORBEELDEN UIT DE PRAKTIJK

Leerlingen kunnen (of moeten) de Collegetour:

- gebruiken als opdracht voor LOB;
- opnemen in een dossier of portfolio;
- opnemen in hun plusdocument via het certificaat van deelname;
- volgen als onderdeel van de bedrijfsstage;
- volgen als buitenschoolse activiteit;
- gebruiken om een kleine bonus te halen op hun proefwerkcijfer;
- volgen als onderdeel van een vak, bijvoorbeeld in de vrije ruimte van NLT.

PRAKTIJKVOORBEELDEN: HOE VERWERK JIJ DE COLLEGETOUR IN HET PTA?

AUGUST ROELOFSEN

Scheikundedocent op het Comenius College en deelnemer aan de Gooi- en Vechtstreek Collegetour: “Bij ons op school kunnen leerlingen de Collegetours volgen als buitenschoolse activiteit. Onze leerlingen moeten verplicht 10 uur aan activiteiten buiten de school doen. Eén van de mogelijke activiteiten is de Collegetour.”

CARIN WERNER

Scheikundedocent op het Kennemer College en deelnemer aan de Kennemerland Collegetour: “Wij hebben als scheikundesectie besloten om de leerlingen uit V5 te belonen met een kleine bonus op hun proefwerkcijfer over industriële chemie. Zij moeten hiervoor na de Collegetour een korte presentatie geven voor hun klasgenoten. Wij hebben hiervoor de chemisch getinte excursies geselecteerd.”

GERBEN ZWAAN

Natuurkundedocent op het Hermann Wesselink College en deelnemer aan de Havo Amsterdam Collegetour: “Laat leerlingen de Collegetour volgen als onderdeel van een programma, bijvoorbeeld in de vrije ruimte van NLT. Als de leerlingen ervan uitgaan dat ze zich toch voor een tour moeten inschrijven, zijn ze opeens enthousiast over het kiezen van een tour die hun het leukste lijkt.”

INBEDDING IN LOOPBAANORIENTATIE EN -BEGELEIDING (LOB)

Collegetours passen prima binnen Loopbaanoriëntatie en -begeleiding, namelijk bij de loopbaancompetentie werkexploratie. Voor leerlingen die op zoek zijn naar een passende studie zijn Collegetours heel waardevol. Via de mensen die hen helpen, zoals de professionals met wie ze in gesprek gaan tijdens de tours, leren ze de wereld buiten school kennen.

Bereid een Collegetour goed voor om te zorgen voor een optimale aansluiting op het LOB-proces. Laat de leerlingen bijvoorbeeld tijdens een (mentor)les vragen formuleren over het bedrijf dat ze gaan bezoeken. Als ze de vragen eerst zelf proberen te beantwoorden, kunnen ze daarna bij het bedrijf gericht onderzoeken of hun beeld klopt met de praktijk.

Betrek zeker ook de ouders bij deze activiteit. Bedenk een opdracht waarvoor leerlingen thuis het gesprek aangaan over de Collegetour, bijvoorbeeld als onderdeel van de reflectie achteraf. Denken de ouders dat dit bedrijf past bij (een toekomstig beroep van) hun kind? Welke kwaliteiten van hun kind zouden daarbij goed van pas komen?

Dankzij de reflectie achteraf groeit het rendement van LOB voor de leerling. Wat heb ik hiervan geleerd? Helpt het mij bij mijn studiekeuze? En wat is de volgende stap die ik ga zetten? Laat de leerlingen verslag doen in hun loopbaandossier, zodat het effect van de tour op hun keuzeprocess duidelijk blijkt. Laat ze na afloop een loopbaangesprek met de mentor voeren en daarover een kort verslag schrijven. Zo raken Collegetours en LOB verankerd binnen de school.

Tekst: Frederike Albrecht (Regius College Schagen en Expertisepunt LOB)

STAPPENPLAN

EEN COLLEGETOUR ORGANISEER JE IN TIEN STAPPEN. PER STAP GEVEN WE TIPS OVER EEN GOEDE AANPAK.

STAP 0: COLLEGETOURS INBEDDEN EN EEN PLAN VAN AANPAK MAKEN

STAP 1: BEPALEN WELK BEDRIJF JE GAAT BENADEREN

STAP 2: MET HET BEDRIJF IN GESPREK

STAP 3: MET DOCENTEN UIT JE COLLEGETOURTEAM OVERLEGGEN OVER HET PROGRAMMA EN DE OPDRACHT

STAP 4: PROGRAMMA EN OPDRACHT DEFINITIEF MAKEN

STAP 5: DEELNAME VAN LEERLINGEN ORGANISEREN

STAP 6: PRAKTISCHE ZAKEN REGELEN

STAP 7: OP COLLEGETOUR

STAP 8: COMMUNICATIE NA AFLOOP VAN DE COLLEGETOUR

STAP 9: DE COLLEGETOUR EVALUEREN MET LEERLINGEN, BEDRIJF EN DOCENTEN

STAP 10: AFSPRAKEN MAKEN OVER EEN NIEUWE UITVOERING

STAP 0: COLLEGETOURS INBEDDEN EN EEN PLAN VAN AANPAK MAKEN

OP JE EIGEN SCHOOL

- Vraag toestemming aan de schoolleiding voor het organiseren van de Collegetours.
- Zorg ervoor dat je beschikbare uren hebt om Collegetours te organiseren.
- Maak de Collegetours onderdeel van het Programma voor Toetsing en Afsluiting van de school. In het hoofdstuk 'Collegetours inbedden in het PTA' lees je hoe je dit aanpakt.

MET DE ANDERE SCHOLEN

- De Collegetoursprojectleider van Bètapartners stelt een team samen van docenten van verschillende scholen uit dezelfde regio.
- Hij of zij organiseert vervolgens een overleg met alle deelnemende docenten om te brainstormen. Welke bedrijven zouden jullie willen bezoeken in welke periode van het schooljaar? We spreken meteen deadlines af, bijvoorbeeld over het benaderen van de bedrijven. Zo ontstaat het plan van aanpak voor de hele Collegetour.

STAP 1: BEPALEN WELK BEDRIJF JE GAAT BENADEREN

- Ga op zoek naar een bedrijf in de buurt van je school, op maximaal 1 uur reizen.
- Kijk om inspiratie op te doen eens op een plattegrond (bijvoorbeeld Google Maps). Zo zie je welke bedrijven er in je regio zitten. Je kunt ook een bedrijvendatabase bestuderen, zoals www.gastlessenzogeregeld.nu, of events bezoeken, zoals de Dutch Technology Week.
- Maak gebruik van je netwerk of het netwerk van je school. Ken je bij een bedrijf iemand persoonlijk? Laat hem of haar dan je ingang zijn, of benader bedrijven via ouders van leerlingen, vrienden of familie.
- Houd een overzicht bij waarin je van ouders, relaties en kennissen noteert bij welk bedrijf ze werken en wat hun functie is.
- Wil je een Collegetour organiseren bij een bedrijf waar je niemand kent, probeer daar dan te achterhalen welke medewerker 'Educatie' in zijn/haar takenpakket heeft.
- Ook kun je contact opnemen met Jet-Net & TechNet, een netwerk van bedrijven en scholen die samenwerken om jongeren te inspireren bij het maken van een bewuste keuze voor hun profiel, studie en verdere carrière. Kijk op www.jet-net.nl wie de regiocoördinator in jouw buurt is en bespreek samen de mogelijkheden.

STAP 2: MET HET BEDRIJF IN GESPREK

BEDRIJF BENADEREN

- Bedrijven willen meestal graag samenwerken met onderwijsinstanties en staan open voor leerlingenbezoeken. Mochten ze toch hun twijfels hebben, leg dan uit dat leerlingen dankzij een bedrijfsbezoek in de praktijk ervaren wat ze met bètavakken kunnen doen. Bedrijven helpen zo hun eigen toekomstige stagiairs en werknemers

te enthousiasmeren. Meer argumenten vind je in het hoofdstuk 'Wat levert de samenwerking tussen onderwijs en bedrijfsleven op?'.

- Neem minstens een half jaar van tevoren contact op met het bedrijf van je keuze en onderhoud het contact. Ga langs om persoonlijk kennis te maken. Dat vergroot de betrokkenheid en daarmee de kans dat het bedrijf meedoet.
- Bellen werkt vaak beter dan mailen!
- Noem (grote) andere bedrijven die ook al meedoen met de Collegetours (deze zijn te vinden op www.betapartners.nl/collegetours).
- Plan bij voorkeur een afspraak in op locatie bij het bedrijf om de mogelijkheden te bespreken.
- Probeer bij een leidinggevende aan tafel te komen. Zij beslissen vaak of het bedrijf meedoet.
- Bespreek de wederzijdse verwachtingen en wensen. Als je aansluit bij de bedrijfsbehoeften, zijn ze enthousiaster en werken ze met meer plezier mee.

INHOUD BESPREKEN

- Probeer de Collegetour bij het bedrijf te organiseren, zodat leerlingen er echt binnen kunnen kijken. Dat biedt veel toegevoegde waarde ten opzichte van een bedrijf op school uitnodigen.
- Kijk naar beroepsmogelijkheden binnen het bedrijf, bespreek welke opleiding voor die functies nodig is en bepaal op basis daarvan de doelgroep van de Collegetour (havo en/of vwo, welke klassen, welke vakken?).
- Spreek het volledige programma tot in detail door met het bedrijf en stem het goed af op het niveau van de leerlingen. Vraag bijvoorbeeld of je de presentatieslides die het bedrijf gebruikt van tevoren mag bekijken. Help het bedrijf zich te verplaatsen in wat de doelgroep interessant vindt. Idealiter zien leerlingen hetgeen ze op school geleerd hebben in de praktijk bij het bedrijf.
- Bekijk waar de Collegetour aansluit op de lesstof en hoe de tour past in het curriculum: bij bepaalde eindtermen, of bij een subdomein om de lesstof te verrijken? Dit zorgt voor meer draagvlak bij de school(leiding).
- Maak de Collegetour praktisch. Organiseer een rondleiding, practica of opdrachten. Zorg ook voor interactie tijdens presentaties.

- Ontwikkel leerlingenopdrachten samen met het bedrijf, en stem ze goed af op het niveau van de leerlingen. Bedrijven hebben soms al mooie casestudies klaarliggen of kunnen die ontwikkelen.
- Stimuleer medewerkers van het bedrijf om tijdens de Collegetour over hun functie te vertellen, en over de weg daarnaartoe. Welke opleiding heb je gevolgd (en waarom heb je die gekozen), hoe ziet je werkdag eruit, waar werk je nu aan? Sluit aan bij de toekomst van de leerlingen: wat zouden zij later in dit bedrijf kunnen doen en welke studie hebben ze daarvoor nodig?
- Laat de leerlingen zich voorbereiden op de inhoud van de Collegetour en betrek het bedrijf bij de voorbereidingsopdracht.

PRAKTISCHE ZAKEN BESPREKEN

- Bespreek vooral ook de praktische zaken, zoals het minimale en maximale aantal leerlingen dat het bedrijf kan ontvangen, de rolverdeling tijdens de excursie, eventuele catering en de tijden van het programma.
- Organiseer de Collegetour niet te laat op de dag. Zorg ervoor dat de leerlingen uiterlijk rond 17.00 uur weer terug zijn bij school, vanwege sport en bijbaantjes.
- Maak duidelijke afspraken! Wat doe jij (docent) en wat doen zij (bedrijf), en wanneer precies?

STAP 3: MET DOCENTEN UIT JE COLLEGETOURTEAM OVERLEGGEN OVER HET PROGRAMMA EN DE OPDRACHT

- Stem de datum van de Collegetour af met de docenten van de andere scholen. Voorkom dat een Collegetour bijvoorbeeld in een toets- of excursieweek valt.
- Zorg samen voor een goede spreiding van de Collegetours over het schooljaar. Idealiter zijn aan het begin van het schooljaar de data van alle Collegetours al bekend, zodat de inschrijving voor alle tours

tegelijktijd geopend kan worden.

- Stel een gedeeld document op waarin jullie per week de beschikbaarheid van de leerlingen van de verschillende scholen invullen, op basis van de jaarkalenders van de scholen. Zo kun je gemakkelijk zien in welke periodes je het beste de Collegetours kunt plannen.
- Spreek bij voorkeur minstens één keer per schooljaar met alle docenten uit de Collegetour af, zodat jullie met elkaar kunnen sparren en afstemmen. De Collegetours-projectleider bij Bètapartners organiseert dit overleg via een datumprikker.
- Voel je vrij om per e-mail te sparren met de andere docenten en de projectleider bij Bètapartners. Je kunt ook online documenten delen (bijvoorbeeld via Google Drive).

STAP 4: PROGRAMMA EN OPDRACHT DEFINITIEF MAKEN

- Vul samen met het bedrijf het format in voor het Collegetourboekje. Dit is te downloaden op www.betapartners.nl/collegetours.
- Beschrijf goed wat de leerlingen kunnen verwachten op het gebied van locatie, datum, vakken, aantal leerlingen en niveau, voorbereiding, aansluiting op onderwerpen/lesstof/modules, toekomstige beroepen, contactgegevens voor de Collegetour (e-mailadres en telefoonnummer van de docent die de Collegetour organiseert), bij wie zijn we te gast en wat gaan we doen, programma, nuttige links.
- Leg het ingevulde format voor aan het bedrijf.
- Als het bedrijf akkoord gaat met het ingevulde format, stuur je het naar de Collegetoursprojectleider bij Bètapartners. Daar maken ze van het ingevulde format promotiematerialen (boekje of flyers, poster en webpagina). Op www.betapartners.nl/collegetours staan voorbeelden daarvan.
- Laat de Collegetourdata opnemen in de jaarkalender van de school.

STAP 5: DEELNAME VAN LEERLINGEN ORGANISEREN

- Begin op tijd met werven, liefst minstens twee maanden van tevoren, en herinner de leerlingen er regelmatig aan dat ze zich nog kunnen inschrijven!
- Voor het werven van leerlingen gebruik je de promotiematerialen van Bètapartners: de Collegetourboekjes, -flyers of -posters. De posters hang je op in de school. De boekjes of flyers verspreid je vooral digitaal onder de leerlingen. Je kunt ook verwijzen naar de Bètapartnerswebsite, waar de Collegetours op staan.
- Denk na over een goede manier waarop leerlingen zich kunnen aanmelden voor de Collegetours. Je kunt bijvoorbeeld een digitaal inschrijfformulier maken, een papieren inschrijffijst door de klas laten gaan en naast de poster hangen, werken met papieren inschrijfstrookjes, of leerlingen laten mailen om zich aan te melden.
- Om de Collegetours extra onder de aandacht te brengen, is het goed er in de klassen een korte (promotie)presentatie over te geven. Schakel hiervoor ook je collega's in.
- Het lijkt beter te werken als leerlingen zich direct in de klas aanmelden voor de Collegetour, dan op een later moment, als ze de klas alweer uit zijn.
- Daarnaast kun je individuele leerlingen benaderen, als je denkt dat bepaalde Collegetours iets voor hen zijn.
- Laat de decaan leerlingen wijzen op de Collegetours!
- Informeer ook de ouders van leerlingen over de tours. Stuur hen bijvoorbeeld een e-mail met het programma. Leg uit wat de toegevoegde waarde is voor leerlingen en hoe ze zich kunnen aanmelden.
- De afgelopen jaren is gebleken dat leerlingen sneller naar Collegetours gaan als ze er "iets aan hebben voor school". Probeer daarom een manier te vinden om de Collegetours in het PTA te verwerken. Hoe je dit kunt doen, staat in het hoofdstuk 'Collegetours inbedden in het PTA'.
- Het is handig een gezamenlijke deelnemerslijst te maken via een online gedeeld document. Zo kunnen alle scholen steeds de actuele deelnemersstand per Collegetour zien en het aantal nog beschikbare plaatsen per school. Leg ook per Collegetour een wachtlijst aan, waarop scholen leerlingen kunnen plaatsen als ze meer geïnteresseerde leerlingen dan plekken hebben. Mocht bij andere scholen het aantal aanmeldingen achterblijven, dan kunnen leerlingen van de wachtlijst alsnog geplaatst worden. Let op: vanwege de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) mag je zowel op de gedeelde deelnemers- als op de gedeelde wachtlijst alleen voornamen van leerlingen gebruiken.
- Tot slot is het belangrijk dat de Collegetours gefaciliteerd worden door de schoolleiding. Alleen op die manier kunnen ze deel uitmaken van de jaarplanning van de school en krijgen leerlingen toestemming voor lesuitval om mee te gaan naar de Collegetours. Verloopt dit bij jou op school niet soepel, laat Bètapartners je dan helpen. We gaan er dan bijvoorbeeld over in gesprek met de schoolleiding tijdens het jaarlijkse schoolbezoek.

STAP 6: PRAKTISCHE ZAKEN REGELEN

- Bekijk hoe de leerlingen het beste bij het bedrijf kunnen komen: is de fiets een optie, of het ov? Zo niet, huur dan een bus die de leerlingen bij de verschillende scholen ophaalt. Vermeld de ophaaltijden duidelijk aan de leerlingen, begeleiders en de docenten uit je Collegetourteam. Bètapartnersscholen kunnen de reiskosten, als er budget (subsidie) voor beschikbaar is, bij Bètapartners declareren. Als er geen budget vanuit Bètapartners is, kunnen de scholen de reiskosten delen en/of een kleine bijdrage voor de Collegetour aan de leerlingen vragen.
- Maak de deelnemerslijst compleet (stuur van tevoren nog even een mailtje aan alle Collegetourdocenten met de vraag of ze al hun deelnemende leerlingen hebben doorgegeven), en laat leerlingen die op de wachtlijst staan, weten of ze wel of niet mee kunnen. Stuur de deelnemerslijst naar het bedrijf, de docenten uit je Collegetourteam en de projectleider bij Bètapartners.
- Stuur de leerlingen, docenten die meegaan als begeleider, Collegetourdocenten en de projectleider bij Bètapartners een week van tevoren een mail met praktische informatie over de Collegetour. Geef bijvoorbeeld antwoord op deze vragen: Waar moeten ze zijn en hoe laat? Hoe ziet het programma eruit? Wat moeten ze doen als voorbereiding? Moeten ze een legitimatiebewijs meenemen?
- Bespreek met de andere Collegetourdocenten wie de certificaten maakt. Iedere docent kan dat zelf doen voor zijn/haar leerlingen, en de certificaten op school overhandigen. Maar je kunt er ook voor kiezen de docent die de Collegetour organiseert de certificaten voor alle leerlingen te laten maken. Hij of zij kan ze dan aan het eind van de Collegetour aan hen overhandigen. Er is vanuit Bètapartners een template-certificaat beschikbaar, waarop je via 'mergen' gemakkelijk de namen van alle leerlingen invult.
- Zorg voor een bedankje voor het bedrijf. Spreek met de andere docenten af welk bedrag jullie hieraan uitgeven, bijvoorbeeld 25 euro. Informeer ook van tevoren bij het bedrijf of ze bedankjes mogen aannemen (sommige bedrijven mogen dat niet).

STAP 7: OP COLLEGETOUR

- Idealiter gaat er per school minstens één docent of technisch onderwijsassistent (TOA) mee. Niet alleen om de leerlingen te begeleiden, ook voor zijn/haar eigen professionele ontwikkeling.
- Maak tijdens de tour foto's en/of filmpjes (als dat mag van het bedrijf, even vragen!). Probeer leerlingen onherkenbaar op de foto te zetten i.v.m. de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG).

STAP 8: COMMUNICATIE NA AFLOOP VAN DE COLLEGETOUR

- Deel de foto's/filmpjes na afloop van de tour met het bedrijf, de andere Collegetourdocenten en de projectleider bij Bètapartners, bij voorkeur voorzien van een kort verslag.
- Om de zichtbaarheid van de Collegetours te vergroten, kun je het verslag met één of meer foto's of filmpjes vervolgens verspreiden. Bètapartners kan het posten op social-mediakanalen, op de website of in de nieuwsbrief. Docenten kunnen het opnemen in schoolmedia, online en offline, of een persbericht naar de lokale pers sturen.
- Idealiter doen de leerlingen nog een activiteit in de klas na afloop van de Collegetour. Ze kunnen bijvoorbeeld een presentatie geven over de tour. Liefst koppelen ze daarin hun nieuw verworven kennis aan lesstof. Op deze manier leren ook de andere leerlingen iets van het bedrijfsbezoek. Het maakt de Collegetours bovendien beter zichtbaar voor andere leerlingen. Leg als docent daarom na afloop van de presentatie nog kort uit hoe leerlingen zich kunnen aanmelden voor een Collegetour.
- In het hoofdstuk 'Collegetours inbedden in het PTA' lees je hoe je in het kader van LOB leerlingen laat nadenken over de Collegetour.

STAP 9: DE COLLEGETOUR EVALUEREN MET LEERLINGEN, BEDRIJF EN DOCENTEN

- Het is nuttig om te evalueren wat de leerlingen van de Collegetour vonden, bijvoorbeeld via gesprekken en/of een digitale of papieren enquête. Een voorbeeldenquête is te vinden op www.betapartners.nl/collegetours
- Je kunt de laatste 10 minuten van de Collegetour gebruiken voor een evaluatie met de leerlingen, zodat je ze allemaal bereikt. Heb je een bus gehuurd, houd daar dan de nabespreking op de terugreis. Na afloop een enquête rondsturen kan natuurlijk ook, maar dan is de respons wel lager.
- Vraag ook het bedrijf en de aanwezige docenten wat zij van de Collegetour vonden.
- Als de mening van de leerlingen bekend is, deel die dan met het bedrijf, de andere Collegetourdocenten en de projectleider bij Bètapartners.

STAP 10: AFSPRAKEN MAKEN OVER EEN NIEUWE UITVOERING

- Bespreek op basis van de ervaringen van de leerlingen, de docenten en het bedrijf met de docenten uit je Collegetourteam of jullie de tour volgend schooljaar willen herhalen (al dan niet in aangepaste vorm), en leg de uitkomst van jullie overleg voor aan het bedrijf.

“EEN PRACHTIG INITIATIEF!”

ERIC SNELDERS IS SCHEIKUNDEDOCENT OP HET GEMEENTELIJK GYMNASIUM HILVERSUM EN PARTICIPEERT IN DE COLLEGETOUR GOOI- EN VECHTSTREEK. HIJ BLIKT TERUG OP ZIJN EERSTE COLLEGETOUR.

“Toen ik werd benaderd door Bètapartners met de vraag of ik mee wilde doen aan een regionaal netwerk van scholen en bedrijven om een zogeheten Collegetour te organiseren, greep ik dit verzoek met beide handen aan. Ik vind dit een prachtig initiatief, waarvoor ik graag een tandje harder ga lopen, want het is heel belangrijk dat leerlingen kennismaken met bedrijven en onderzoeksinstituten. Ze begrijpen dan beter wat ze straks kunnen studeren en wat ze met die studies kunnen gaan doen. Door mijn achtergrond (ik werkte hiervoor in het bedrijfsleven) heb ik misschien wat meer affiniteit en contacten met het bedrijfsleven dan de gemiddelde docent. Ik organiseer regelmatig gastlessen en excursies, en kon zodoende gebruikmaken van de contacten die ik al heb met bedrijven in de regio.

Ik heb vier bedrijven benaderd met de vraag of ze wilden meewerken aan de Collegetour. Het onderzoeksinstituut ARCNL reageerde als eerste en wilde dat graag. Samen met mensen van ARCNL heb ik in het vroege voorjaar het programma 'Exciting Molecules' in elkaar gezet, en in juni 2017 was de eerste aflevering van de Collegetour Gooi- en Vechtstreek een feit.

De dag begon met een college over exciting molecules (moleculen die onder invloed van licht bijzondere eigenschappen krijgen). Vervolgens deden de leerlingen zelf een onderzoekje in een laboratorium, konden ze een kijkje nemen in verschillende labs en kregen ze tot slot een rondleiding door ARCNL, waar ze uitleg kregen van promovendi, masterstudenten en onderzoeksleiders. De leerlingen waren erg enthousiast. Over het algemeen vonden ze dat het programma goed aansloot bij het niveau van de 5-vwo-leerling die natuur- en scheikunde in zijn pakket heeft. Met name het college en de rondleiding bij ARCNL hebben veel indruk gemaakt. Wel hadden de leerlingen een paar verbeterpunten. Deze hebben we meegenomen in de volgende uitvoering van de ARCNL Collegetour in oktober 2018.”

Tekst: Gebaseerd op een praktijkvoorbeeld van het programma STEM Teacher Academy

OVER DIT HANDBOEK

Bètapartners is een samenwerkingsverband tussen ruim 40 scholen voor voortgezet onderwijs in de provincies Noord-Holland, Flevoland en Utrecht, de Vrije Universiteit Amsterdam, Universiteit van Amsterdam, Hogeschool van Amsterdam, Hogeschool Inholland en bedrijven. In Nederland zijn er in totaal tien regionale VO-HO netwerken waarin het voortgezet onderwijs, hoger onderwijs en bedrijfsleven samenwerken.

Bètapartners is opgericht in 2004 naar aanleiding van een tekort aan bètastudenten in Amsterdam. Hoewel onze focus inmiddels is verschoven van het vergroten van instroom naar het verhogen van studiesucces in het hoger onderwijs, stellen we in onze aanpak nog altijd de docent en de vakinhoud centraal. We stimuleren leerlingen in het opdoen van inhoudelijke ervaringen en inzichten om zo bij te dragen aan een bewuste studiekeuze op bètagebied. Dat doen we via docenten én met een speciaal aanbod voor leerlingen. Eén van deze activiteiten is de Collegetours.

In Collegetours werken diverse scholen en bedrijven samen in de regio. Elke docent zoekt contact met één of meer bedrijven in de omgeving. Samen met dat bedrijf stelt hij of zij een interessant programma samen voor bovenbouwleerlingen van de deelnemende scholen. De Collegetours bestaan uit een presentatie en een actief deel bij een bedrijf, zoals een rondleiding of een vakinhoudelijke opdracht.

Dit handboek bevat een concreet stappenplan voor het organiseren van een Collegetour, met per stap veel tips voor een goede aanpak. Daarnaast laat het handboek zien wat de Collegetours kunnen opleveren voor leerlingen, docenten en bedrijven. Tot slot vind je handvatten voor het inbedden van de Collegetours binnen het Programma voor Toetsing en Afsluiting (PTA) van je school.

MEER INFORMATIE?

www.betapartners.nl
www.vohonetwerken.nl

BÈTAPARTNERS

